

-Aan geadresseerde

Referentie :
Behandeld door : E. Drenth
Betreft : TBM alert
Wageningen : maart 2022

Geachte heer, mevrouw,

Stichting TBM informeert u graag over een aantal zaken aangaande de teelt van TBM-pootgoed en zetmeelaardappelen in het noordoostelijke zand- en dalgrondengebied. Ook in 2022 hebben zetmeelaardappelteelers in het TBM-gebied de keuze uit NAK-gekeurd uitgangsmateriaal of door TBM beoordeeld en geregistreerd uitgangsmateriaal van zetmeelaardappelrassen. Vermeerdering van pootgoed onder de TBM-veldinspectie en het gebruik daarvan is uitsluitend toegestaan voor de nateelt van zetmeelaardappelen voor de aardappelzetmeelindustrie (dat is verwerking tot aardappelzetmeel met GN-code 11081300).

Het zetmeelaardappel telend gebied komt overeen met het Wratziekte preventiegebied van de NVWA. Dat betekent dat alleen rassen met voldoende resistentie tegen wratziekte fysio's die in het gebied voorkomen, geteeld kunnen worden. Fysio 2 mogelijk en fysio 6 komen in heel het gebied voor. Daardoor moeten rassen in elk geval resistentie tegen fysio 6 hebben. Er zijn bovendien een aantal kerngebieden aangewezen, waarin in het verleden een vondst van fysio 18 heeft plaatsgevonden. In die kerngebieden is het verplicht alleen rassen te telen die naast de vereiste resistentie tegen de fysio's 2/6, ook een goed resistentieniveau hebben tegen fysio 18. De NVWA heeft op de website een toelichting met de wratziekteregels, een kaart met de verschillende gebieden en een bijhorende lijst met toegestane rassen (<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/teeltvoorschriften-akkerbouw-en-tuinbouw/teeltvoorschrift-wratziekte>).

1. Wratziekte

In herfst 2020 werd de sector opgeschrikt door twee officiële vondsten van wratziekte in de omgeving van Stadskanaal. Oorzaak van deze besmettingen bleek een voor Nederland nieuw pathotype (fysio): pathotype 38 (Nevşehir). Na de teelt van 2021 heeft de NVWA opnieuw wratziekte vastgesteld op vier landbouwpercelen in noordoost-Nederland. Voor deze vier besmettingen met wratziekte onderzoekt de NVWA welk pathotype de oorzaak hiervan is. Naar verwachting zullen de betreffende pathotypen in juni 2022 bekend worden. Stichting TBM heeft gezamenlijk met NAV en de werkgroep LTO Zetmeelaardappelen initiatief genomen tot een Plan van Aanpak Wratziekte. Het doel is kennis te actualiseren, het resistentieprofiel van bestaande rassen te bepalen en nieuwe strategieën uit te zoeken voor mogelijkheden om besmettingen versneld te laten uitzielen. 51 rassen die in aanmerking komen voor de teelt in noordoost Nederland, zijn in een officiële wratziekte resistentietoets op pathotype 38 onderzocht. De eerste resultaten zijn binnen. De uitslagen zijn teleurstellend. 43 van de 51 rassen reageren zeer vatbaar op pathotype 38. Acht rassen geven in deze eerste toets weinig of matig vatbare reacties. Voor een resistentiecijfer van deze acht rassen is een herhaling van de toets nodig. Deze herhalingstoets is al in gang gezet. De resistentiescijfers van deze rassen tegen pathotype 38 worden deze zomer verwacht.

Stichting TBM wijst u op beheersmogelijkheden die ingezet kunnen worden om tijd te winnen en kwekers de tijd te kunnen geven om resistenties te ontwikkelen:

- Het vermijden van rooivruchten op risicovolle hoeken, zoals de laadplaatsen afluand, kan de verspreiding tegen gaan. Deze hoeken kunnen bijvoorbeeld wel gebruikt worden voor de teelt van andere gewassen of een invulling geven voor het ecologisch aandachtsgebied vanuit het GLB.

Stichting Teeltbeschermingsmaatregelen Zetmeelaardappelen

Postadres: Bezuidenhoutseweg 105 2594 AC Den Haag
Secretariaat: Bezuidenhoutseweg 105 2594 AC Den Haag
Tel.nr.: 06 10796152
e-mail: edrenth@lto.nl

- Bedrijfshygiëne in het algemeen is een belangrijk aandachtspunt voor alle grondgebonden ziekten. Aanhangende grond van machines, geoogst product en niet van het bedrijf afkomstige producten zijn een bron van insleep naar andere percelen.
- Grondgebonden ziekten kunnen zich via stuiven gemakkelijk verspreiden. Er zijn verschillende manieren van stuifbestrijding. Bijvoorbeeld de grond niet te fijn maken, meezaaien van gerst, toedienen van papierpulp of het middel NoDust.

2. AM

Door het juiste gebruik van hoog resistente rassen in noordoostelijk Nederland is het AM besmettingsniveau tot het jaar 2011 enorm teruggelopen. Echter, sinds 2015 werd in de TBM-monitoring een toename van de AM besmettingsgraad geconstateerd, die niet overeenkomt met de Relatieve Vatbaarheid van het geteelde ras. Een belangrijke bron van verspreiding van AM is pootgoed. Het TBM-bestuur heeft daarom besloten om ook komend jaar de vrijwillige AM bemonstering te blijven stimuleren. Er wordt TBM telers een compleet arrangement aangeboden voor 10% van het aardappelzetmeelareaal. Dit omvat de veldinspectie voor de beoordeling van het TBM-pootgoed en de bemonstering van het areaal dat het volgende jaar bestemd is voor de TBM-vermeerdering. Vanwege het collectieve belang kunnen ook niet-TBM-telers mogen van deze gelegenheid gebruik maken. Het onderzoeken van de AM situatie op de eigen percelen blijft van grote waarde als vertrekpunt voor de AM strategie op het eigen bedrijf. Dat rechtvaardigt dan ook de voortzetting van het AM bemonsteringsarrangement, constateert het bestuur.

Naast de bemonstering, blijft het ook van groot belang om zoveel mogelijk (hoog)resistente rassen te gebruiken, die passen bij de AM-populatie op uw perceel. Tussen op papier gelijkwaardige AM-rassen zitten verschillen, net als tussen de aaltjespopulaties. Met een rassenkeuzetoets kunt u bepalen welk aardappelras of welke aardappelrassen het beste geteeld kunnen worden bij het type populatie op uw perceel. Het bestuur vraagt u ook om op het gebied van AM zoveel mogelijk te letten op bedrijfshygiëne, verstuiving en verplaatsing van grond. Mocht u iets verdachts in het veld waarnemen, neem dan contact met TBM op.

3. Virus

Een grote uitdaging is de toenemende virusdruk. Enerzijds door de zachte winters, waardoor de luizendruk steeds groter wordt, anderzijds doordat er steeds minder bedrijfszekere gewasbeschermingsmiddelen komen waarmee de bladluizendruk in toom kan worden gehouden. Ondanks dat de zomer van 2021 lagere virusdruk dan gemiddeld kende is alertheid geboden. Minerale oliën blijven het beproefde recept bij viruspreventie in de pootaardappelteelt. Bij een wekelijkse bespuiting gedurende de gehele groeiperiode wordt een reductie bereikt van de virusaantasting van 50% en meer. Belangrijk is om hiermee direct vanaf de opkomst te beginnen.

4. Aanmeldingen veldinspectie

Via Avebe kunnen telers hun percelen voor TBM vermeerdering aanmelden. Telers binnen het TBM-gebied, die aan een andere aardappelzetmeelindustrie leveren, kunnen ook onder de TBM-veldinspectie eigen pootgoed vermeerderen van de toegestane rassen (zie www.stichtingtbm.nl). Adressen van deze telers zijn echter niet bekend bij TBM. Zij dienen zelf om uitvoering van de veldinspectie te vragen bij het TBM-secretariaat.

5. Rassenlijst TBM

Zetmeelaardappel telers in het TBM-gebied hebben de keuze voor uitgangsmateriaal uit NAK-gekeurd materiaal of door TBM beoordeeld en geregistreerd uitgangsmateriaal van zetmeelrassen. Andere dan de rassen in onderstaande tabel mogen niet aangeboden worden voor de TBM-veldinspectie. Er zijn zes rassen toegevoegd ten opzichte van 2021 (groen gemarkeerd). In de wratziektekerngebieden in de omgeving van Barger-Compascuum, Borger, Foxel, Mantinge, Ter Apel en Veendam mogen alleen rassen worden geteeld die ook voldoende resistent zijn tegen fysio 18. Deze rassen zijn aangeduid met een *.

Achilles *	Avarna *	BMC *	Novano *	Sarion *	Sofista *
Actaro *	Avatar *	Dartiest *	Plasandes	Sassy	Speculos *
Adelinde *	Aveka	Dirigent	Plasent *	Scala*	Sprinter
Allure *	Avenger*	Euroflora	Plasettie *	Scarlet	Starga *
Altus *	Aventra *	Eurotango	Plasinka *	Senata *	Stratos
Amarock *	Avici *	Euroviva *	Plasstärke *	Seresta *	Supporter *
Amyla	Avito *	Festien *	Plasuno *	Serum Star *	Vermont*
Ardeche	Axion *	Kuba *	Plasure *	Signum *	
Aurora *	Belita *	Merenco *	San Francisco *	Simphony *	
Avamond *	Benno Vrizo	Nomade	Saprodi *	Smaragd *	

Stichting TBM wijst u op de volgende voorwaarden met betrekking tot het vermeerderen van eigen pootgoed:

- TBM-pootgoed mag alleen vermeerderd worden voor eigen rekening en risico en op percelen behorend bij het eigen bedrijf (RVO geregistreerd) en gelegen in het zetmeelaardappeltelend gebied, met bestemming aardappelzetmeel-industrie (verwerking tot aardappelzetmeel met GN-code 11081300).
- TBM-pootgoed mag niet in het handelsverkeer worden gebracht.
- Twee of meer telers kunnen alleen op één perceel TBM-pootgoed vermeerderen, als daar een schriftelijke ontheffing van het TBM-bestuur voor is afgegeven. De schriftelijke ontheffing kunt u vinden op www.stichtingtbm.nl
- Wij willen u er op wijzen dat sinds 2005 voor de teelt van pootaardappelen in geheel Nederland een wettelijk verbod geldt op het gebruik van oppervlaktewater 'op enigerlei wijze voor of bij' de teelt van pootgoed. Het verbod geldt ook voor TBM-pootgoed. Het gebruik van oppervlaktewater voor gewasbespuitingen en het beregenen van TBM-percelen is dus niet toegestaan. Meer informatie over het beregeningsverbod voor pootgoed kunt u vinden op: <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/plantenziekten-en-plagen/bruinrot/beregeningsverboden-aardappelen-en-tomaten>

Het TBM bestuur west u een vruchtbaar en productief teeltjaar 2022 toe.

Bestuur Stichting TBM